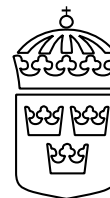

Regeringens proposition 2019/20:142

Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier Prop. för lån till företag 2019/20:142

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 26 mars 2020

Stefan Löfven

Magdalena Andersson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Många av Sveriges 1,2 miljoner små och medelstora företag har drabbats hårt av den pågående spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. Företagens omsättning har kraftigt reducerats, vilket medför inkomstbortfall och innebär att många företag har ett akut finansieringsbehov. Kreditinstituten har kapital och likviditet för att kunna ge krediter, men ytterligare åtgärder behöver vidtas för att upprätthålla kreditmarknadens funktionssätt. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 100 000 000 000 kronor till kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige för lån till i första hand små och medelstora företag, som på grund av det nya coronaviruset fått ekonomiska svårigheter, men i övrigt bedöms vara livskraftiga. Företagen ska ha sin huvudsakliga verksamhet eller sitt säte i Sverige.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Behov av en finansieringslösning för små och medelstora företag	4
4	Kreditgarantier till förmån för små och medelstora företag	5
5	Konsekvenser	7
5.1	För staten	7
5.2	För små och medelstora företag	7
5.3	För kreditinstituten	8
5.4	För övriga intressenter	8
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 2020	9

Regeringens förslag:

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 100 000 000 000 kronor till kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige för lån till i första hand små och medelstora företag.

Riksdagen beslutar att förkorta motionstiden till en dag.

2 Ärendet och dess beredning

Den pågående spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har inneburit att många företag har fått sin omsättning kraftigt reducerad och därför befinner sig i en akut ekonomisk situation. Detta gäller inte minst de små och medelstora företagen som har fått en svår likviditetssituation. Med anledning av coronaviruset har riksdagen den 19 mars 2020 beslutat om kreditgarantier om sammanlagt högst 5 miljarder kronor för lån till flygföretag som den 1 januari 2020 hade ett svenskt tillstånd att bedriva kommersiell verksamhet inom luftfart och som har sin huvudsakliga verksamhet eller sitt säte i Sverige (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188). Regeringen gör bedömningen att det finns behov av liknande åtgärder för att stödja i första hand små och medelstora företag. Regeringen har under framtagandet av förslaget i denna proposition haft kontakter med företrädare för kreditinstitut, Bankföreningen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Sparbankernas Riksförbund. Dessa har i allt väsentligt delat regeringens bedömning av behovet av stöd och hur detta bör utformas.

Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag om ändringar i budgeten får dock även lämnas vid andra tillfällen om det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket). Den extraordinära situationen för företagen till följd av spridningen av det nya coronaviruset och behovet av statliga åtgärder, innebär enligt regeringen att det finns särskilda skäl att lämna förslag om ändringar i statens budget för 2020.

Det är vidare ytterst angeläget att de kreditgarantier som föreslås i denna proposition kan ställas ut så snart som möjligt. Regeringen anser därför att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till en dag

3 Behov av en finansieringslösning för små och medelstora företag

Regeringen har tidigare lämnat förslag om ett flertal åtgärder i syfte att begränsa de samhällsekonomiska skadeverkningarna av den pågående spridningen av det nya coronaviruset. Åtgärderna avser bl.a. ett nytt system för stöd vid korttidsarbete, en möjlighet till anstånd med inbetalning av vissa skatter och avgifter, en möjlighet att meddela särskilda föreskrifter om undantag från bestämmelserna i socialförsäkringsbalken om sjukpenning och karens, smittbärappenning och tillfällig föräldrapenning samt en möjlighet att meddela föreskrifter som avviker från bestämmelserna om arbetsgivarens rätt till ersättning för höga sjuk-

lönekostnader (prop. 2019/20:132). Efter förslag från regeringen har riksdagen även beslutat om en riktad åtgärd till flygbranschen i form av kreditgarantier till flygföretag (prop. 2019/20:136, bet. 2019/20:FiU52, rskr. 2019/20:188).

Prop. 2019/20:142

Många små och medelstora företag, framför allt inom tjänstesektorn, drabbas hårt av inkomstbortfall till följd av restriktioner och ändrade beteenden på grund av den pågående spridningen av det nya coronaviruset. Den rådande situationen skapar en ansträngd likviditetssituation för företagen, samtidigt som den också försvårar företagens möjligheter att finna nödvändig finansiering på kreditmarknaden till följd av den stora osäkerheten kring den realekonomiska utvecklingen.

De negativa effekter som följer av den kraftigt minskade efterfrågan på varor och tjänster drabbar näringslivet generellt, men riskerar att få särskilt stora negativa effekter för små och medelstora företag. Dessa företag har ofta sämre säkerhet och sämre förutsättningar i övrigt att få lån än stora bolag. För företagen i de tjänstesektorer som drabbats speciellt hårt av nedgången i efterfrågan på grund av covid-19 är också tillgången på säkerhet för att få lån ofta låg. För svensk tillväxt och konkurrenskraft är det av avgörande betydelse att de negativa effekterna av spridningen av coronaviruset så långt som möjligt begränsas för dessa företag.

Mot denna bakgrund är det angeläget att så snabbt som möjligt vidta åtgärder som kan underlätta företagens tillgång till finansiering. Regeringen har tidigare informerat om att kapaciteten hos flera statliga aktörer, t.ex. Almi Företagspartner AB, AB Svensk Exportkredit och Exportkreditnämnden avses utökas, vilket bedöms kunna bidra till en bättre fungerande kreditförsörjning. Ytterligare åtgärder bedöms dock vara nödvändiga.

4 Kreditgarantier till förmån för små och medelstora företag

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 100 000 000 000 kronor till kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige för lån till i första hand små och medelstora företag, som på grund av det nya coronaviruset fått ekonomiska svårigheter, men som i övrigt bedöms vara livskraftiga. Företagen ska ha sin huvudsakliga verksamhet eller sitt säte i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: Många av Sveriges 1,2 miljoner små och medelstora företag har, som anförts i avsnitt 3, drabbats hårt av följderna av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19. Företagens omsättning har kraftigt reducerats, vilket medför betydande inkomstbortfall. Även om företagen samtidigt minskar sina utgifter har många av dem fått ett ökat finansieringsbehov. Det gäller såväl etablerade företag som nystartade företag med tillväxtpotential.

Kreditinstituten har kapital och likviditet för att kunna ge krediter till livskraftiga företag som drabbats av krisen. Den stora osäkerheten om den

Prop. 2019/20:142 ekonomiska utvecklingen försvårar dock institutens bedömning av företagens långsiktiga återbetalningsförmåga. Det gör kreditinstitutet mindre benägna att ta den kreditrisk som ny utlåning innebär. Regeringen gör bedömningen att det finns starka samhällsekonomiska och statsfinansiella skäl för staten att bidra till att utlåning kommer till stånd och därmed minska risken för att många livskraftiga företag slås ut, med bl.a. ökad arbetslöshet och uteblivna skatteintäkter som följd.

Med anledning av det nya coronaviruset beslutade riksdagen den 19 mars 2020 om att införa kreditgarantier om sammanlagt högst 5 miljarder kronor för lån till flygföretag. För att hålla uppe kreditgivningen också i förhållande till andra sektorer bör ett nytt statligt kreditgaranti-program inrättas, med särskild inriktning på små och medelstora företag. Liknande program har aviserats i ett flertal andra medlemsstater inom EU. Programmet innebär att staten och kreditinstitutet delar kreditrisken vid utlåning genom att institutens nya lån till större del garanteras av staten. De statliga garantierna bör ställas ut med utgångspunkten att de negativa effekterna av viruset är övergående. Kreditinstitutets deltagande medför att programmet snabbt kan få genomslag.

Riksgäldskontoret bör ansvara för den statliga garantigivningen. Myndigheten bör ingå kreditgarantiavtal med enskilda kreditinstitut, som betalar garantiavgifter till Riksgäldskontoret för de utfärdade garantierna. De närmare villkoren för kreditgarantierna bör utformas i enlighet med bestämmelserna i budgetlagen (2011:203) och förordningen (2011:211) om utlåning och garantier samt EU:s statsstödsregler. Vid fastställande av nivån på garantiavgiften ska hänsyn tas till risken att de företag som tar lån med stöd av garantin visar sig sakna återbetalningsförmåga. Denna förmåga bör bedömas utifrån företagets långsiktiga livskraft och utan alltför stor hänsyn till tillfälliga konjunktursvängningar. Det innebär att kreditgivningen och garantiavgifterna bör baseras på en bedömning av det ansökande företagets långsiktiga kreditvärdighet. I det enskilda fallet bör garantiavgiften bestämmas utifrån respektive låntagares aktuella riskklass, som fastställs av kreditinstitutet. Riskbedömningen bör ske enligt kreditinstitutets processer för kreditprövning. Dessa processer följer gällande regelverk och Finansinspektionen utövar tillsyn över kreditinstitutens regelefterlevnad.

De garanterade krediterna bör kunna ges till företag i alla sektorer, under förutsättning att de har sin huvudsakliga verksamhet eller sitt säte i Sverige. Krediterna ska tillgodose finansieringsbehov i företagen. Låntagarna ska, i enlighet med vad som ovan anförts, i första hand vara små och medelstora företag, som på grund av det nya coronaviruset fått ekonomiska svårigheter, men som i övrigt enligt kreditinstitutet bedöms vara livskraftiga. Kreditgarantiprogrammet omfattar inte garantier för lån till finansiella företag.

För att få ett garanterat lån måste företagen åta sig att inte besluta om nya bonusar eller någon annan form av rörlig ersättning till ledande befattningshavare i företaget under lånets löptid. Den garanterade kreditgivningen får inte heller användas för vinstuttag som inte kan jämföras med ett normalt löneuttag. Riksgäldskontoret bör säkerställa att de ovan nämnda kraven uppfylls genom de villkor som uppställs i samband med garantigivningen.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 100 000 000 000 kronor till kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige för lån till i första hand små och medelstora företag, som på grund av det nya coronaviruset fått ekonomiska svårigheter, men som i övrigt bedöms livskraftiga.

Garantiprogrammet behöver anmälas till och godkännas av Europeiska kommissionen enligt EU:s statsstödsregler innan det kan tillämpas.

5 Konsekvenser

5.1 För staten

En statlig kreditgaranti innebär att staten upp till ett visst belopp går i borgen för någon annans betalningsåtagande. En garantiavgift ska tas ut som motsvarar de förväntade förluster och administrativa kostnader som är förknippade med åtagandet. Förväntad förlust är ett statistiskt mått på de kreditförluster som beräknas kunna uppstå.

Den riskavspeglande delen av garantiavgifterna sätts in på ett konto i Riksgäldskontoret. Resterande del av avgifterna täcker statens kostnader för administration av garantierna.

Statens budgetsaldo eller finansiella sparande påverkas inte av utfärdandet av garantin, eftersom medel inte betalas ut och utgifter inte uppstår i samband med detta. Om en kreditgaranti behöver infrias innebär det att staten betalar ut det garanterade lånebeloppet, vilket försämrar statens budgetsaldo och det finansiella sparandet. De garantiavgifter som kommer att tas ut medför att statens budgetsaldo och finansiella sparande förbättras något. Garantiverksamheten förväntas sammantaget vara självfinansierad på lång sikt.

Riksgäldskontoret redovisar årligen en riskanalys över statens garantier och utlåning. Den senaste rapporten presenterades den 13 mars 2020. Rapporten visar att statens samlade kreditgarantier vid utgången av 2019 uppgick till 224 miljarder kronor, varav exportkreditgarantierna uppgick till 196 miljarder kronor. Riksgäldskontoret bedömer att det sammantaget finns en låg risk för att det ska uppstå stora förluster till följd av de fram t.o.m. 2019 utfärdade kreditgarantierna.

5.2 För små och medelstora företag

Förslaget syftar till att motverka att i grunden livskraftiga små och medelstora företag hamnar på obestånd till följd av tillfälliga likviditetsproblem och bristande möjligheter att få finansiering på kreditmarknaden. Den statliga kreditgarantin bedöms kunna täcka de mest akuta finansieringsbehoven för små och medelstora livskraftiga företag.

Prop. 2019/20:142 5.3 För kreditinstituten

Förslaget innebär att kreditinstitutens risk vid utlåning till små och medelstora företag minskar.

5.4 För övriga intressenter

För svensk tillväxt och konkurrenskraft är det avgörande att de negativa effekterna av det nya coronaviruset för i grunden livskraftiga företag så långt som möjligt kan begränsas.

Förslaget bedöms inte innebära några konsekvenser för jämställdheten eller för det kommunala självstyret.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 26 mars 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Hallberg, Micko

Föredragande: statsråden Andersson och Baylan

Regeringen beslutar proposition 2019/20:142 Extra ändringsbudget för 2020 – Kreditgarantier för lån till företag